

TO-YEAR XXIV.

Cena lista
je 50.00Registered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 7. aprila (April 7), 1931

Subscription \$2.00
Yearly

STEV.—NUMBER 81

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

BRATOVŠČINA SE
OGREVA ZA NO-
VO SKEMOje veliko število delnic
avtomobilskega podjetja

Cleveland, O. — (FP) — Na delu, da je njena bla-
na in članstvo izgubilo na
njene dolarje, ker se je bra-
tvo železnih strojev od-
šla v finančne spekulacije
je ustanovila banke, ki so
seje propadle, je vseeno pod-
la novo skemo, od katere pri-
je dobička. Bratovščina bo
si pospeševala prodajo Jor-
dan avtomobilov, v zameno pa
je Jordan Motors korporacija
dala v nakup delnice. Za-
na pogodba med uradniki
tvoščine in zastopniki avto-
bilske korporacije je bila te
podpisana.

Jordan Motors korporacija je
ostri kompetitji z General
Motors in Fordovo družbo, ka-
bi rada prekoračila, toda osta-
je daleč zadaj. Njeno finan-
podočilo za leto 1929 izkazu-
\$652,408 izgube, v prvih de-
meseh prejšnjega leta pa
\$7,083.

Nedavno je bila Jordan Mo-
tor korporacija reorganizirana
na trg je vrgla 150,000 novih
delnic. Bratovščina železnih
strojev se je zavezala, da bo
v prvih letih kupila 30,000 del-
nic.

AGUE O POLO-
ZAJU FARMARJEVri, da so bile vesti o strada-
njih farmarjev pretirane

Washington, D. C. — (FP) —
gremnik Clague iz Minnesote
podal optimistično poročilo o
polju farmarjev v Arkanso-
ki, ki so bili prizadeti valed su-
On in farmar-laborit Kvale
preiskovalna razmere v tej dr-
vi in poročilo je bilo objavljeno
po novinarskem komiteju na-
nega odbora republikanske
anke. Kvale je izjavil, da ne
dela s poročilom.

V okraju Lenoke, kjer so se
nekaj meseci pripetili iz-
doli, ko so farmarji navallili na
Anglo in zahtevali ži-
je, na delu Rdeči križ, ki
bi za nasitjeval 24,000 o-
Clague podaja v poročilu iz-
jo župana v Anglijo, v kate-
je rečeno, da so bila poročila
veliki mizeriji farmarjev v tem
okraju pretirana.

Clague sicer prizna, da je po-
la še vedno slab, vendar se
poljstva, kar je pripisovati ak-
nostim agenciji Rdečega križa.
Naj tudi izjavo načelnika o-
line postojanke Rdečega kri-
ževnika Walla, ki je nečak se-
voja Robinsona, da ljudstvo
okraju Lenoke nasprotuje fe-
dralni odločbi v obliki "dole".
Da poročilo republikanskega
gremnika ne odgovarja resni-
je razvidno iz dejstva, ker ga
ne ne odobrava.

eti kupili za \$75,000,000
strojev v Nemčiji

Berlin, 6. apr. — Sovjetska tr-
ska misija, ki je prišla te dni
v Berlin, in katero vodi G. L.
Stakov, je naročila za 75 mil-
ionov dolarjev strojev v Nemčiji.
Nemška vlada jamči za so-
kredit. To je prvi odmev
na zadnjem kongresu so-
v, da so sovjetska vlada prene-
naročili v Ameriki in kupuje
je v deželah, v katerih je več
streljske atmosfere za sovj-

"Smrt kralja" odmeva na
shodih po ŠpanijiRepublikanci in socialisti imajo
glavno besedo v volilni kam-
panji

Madrid, 6. apr. — Letošnja ve-
likonočna nedelja je bila najbur-
nejša, kakršne že dolgo ni bilo
na Špankem. Bili so volilni shodi
po vsej deželi in večino shodov
so vodili republikanci in socialis-
ti.

"Smrt kralju, živele republi-
ka!" je bil klic na vseh teh shodi-
h. Polcija je mirno poslušala
in nihče ni bil aretiran. Vlada
drži besedo, katero je dala, da
ne bo motila svobode govora, ti-
ska in zborovanja med volilno
kampanjo. Volitve — prve na
Špankem po osemih letih — so
prihodnjo nedeljo in sicer za ob-
činske odbore.

Doak pomaga graditi Hooverju
politično mašinoNa važne pozicije v delavskem
departamentu bodo imenovani
Hooverjevji pristaši

Washington, D. C. — (PF) —
Da predsednik Hoover s pomočjo
delavskega tajnika Doaka na-
merava imenovati svoje politič-
ne pristaše v urad zvezne upo-
slevalne službe, ki spada v ob-
močje zveznega delavskega de-
partamenta, je bilo sporočeno
eksekutivnemu odboru Ameriške
delavske federacije. Voditelji
federacije se že dolgo časa ne
strinjajo s postopanjem delav-
skega tajnika, ker je postal u-
služno orodje administracije in
skuša ugoditi vsem njenim žel-
jam.

John R. Alpine, nominalni na-
čelnik uposlevalne službe, je na-
mignil, da bo v kratkem podal
resnacijsko, ker ne soglašajo s tak-
tiko delavskega tajnika, ker se
je slednji v vseh zadevah, ki se
ticejo protekcije ameriškega de-
lavstva, podvrnil Hooverjevimi
zahtevam.

Postalo je jasno, da bo Hoover
porabil pol milijona dolarjev, ki
jih je kongres dovolil za izboljš-
anje funkcij zveznega delav-
skega departamenta, porabil za
plače svojih političnih privrž-
cev, ki bodo imenovani na razne
pozicije v tem departamentu.
Med temi je veliko število "hro-
mih račakov", ki so bili pora-
ženi v novembrskih volitvah.

Velikonočne demonstracije v
New Yorku

New York. — Ko se je zadnjo
nedeljo vršila običajna modna
parada v Manhattanu, so para-
dniki čitali na trotoarju plakate z
besedilom: "Vi tu paradiirate in
razkazujete svoje nove in drage
obleke, brezposelni delavci so pa
v capah! Vaše hiše so tople, ru-
darji v West Virginiji pa zmri-
zujejo! Jaz bom kradel predno
bom stradal!" Plakate so no-
sili člani Konference za progre-
sivno delavsko akcijo.

Rumunska vlada padla

Bukurešta, 6. apr. — Rumun-
ska vlada, katero je vodil George
Mironescu, je v soboto podala o-
stavko, ko je zbornica zavrgla
njegov načrt za obratovanje mu-
nicijske tovarne. Kralj Karol je
ostavko sprejel.

Verskega mira v Indiji še ne bo
Bombaj, Indija, 6. apr. — Po-
gajanja med Gandijem in moha-
medanskimi voditelji za verski
mir so bila te dni pretirana brez
kakega upanja na sporazum.
Gandiji dobi Angleže, da hujša-
jo mohamedance proti nacionalis-
tom.

Bomba pred kandidatovo hišo

Chicago. — Polje stanovanj-
ke hiše, 3247 Wall st., v kateri
stanuje Joseph Sikorski, kandi-
dat za aldermana v 11. wardu,
je v nedeljo zvečer eksplodirala
bomba, ki je naredila okrog \$400
škoda na hiši. Šipe so se sesule.

DELODAJALCI NE
ZNIŽUJEJO NEZD,
PRAVI HOOVERIgnoriral je redukcije v premo-
govni, tekstilni in čevljarški
industriji

Washington, D. C. — (FP) —
Posebna izjava, ki je izšla iz Be-
le hiše, zanika poročila v časopi-
sah, ki naglašajo, da se veliki in-
dustrija in finančni interesi pri-
pravljajo na redukcije mezd v
glavnih ameriških industrijah.
Poročila tudi omenjajo, da je
Hoover v skrbeh radi posledic z
ozirom na njegovo prihodnjo po-
litično kampanjo, ko bo spet kan-
didiral za predsednika.

Izjava govori, da je admini-
stracija vedno zagovarjala, da
ostane mezdni standard na višni
kot pred depresijo in da je za-
dovoljna, ker vidi, da vodilni
predstavni industriji, ki so se
udeležili konference v Washing-
tonu, drže svoje obljube, ki so jih
dali Hooverju. Nadalje izjava po-
udarja, da kljub depresiji ni bi-
lo velikih stavk ali izgredev, kar
pomeni, da ameriško delavstvo
razume situacijo in se radi tega
ne poslužuje orožja, ki bi v teh
razmerah še poslabšalo položaj.

Na izjavo je odgovoril William
Green, predsednik Ameriške de-
lavske federacije. On kaže na
mezdne redukcije v tekstilni,
čevljarški, premogovni in dru-
gih velikih industrijah. Dejal je,
da so redukcije mezd prišle že
tako daleč, da ustvarjajo resno
nevarnost. Čevljarstva in teks-
tilna industrija je zaščiten z vi-
soko carino, valed temu pa tovar-
narji uvajajo mezdne redukcije.
Dejal je, da bo Ameriška de-
lavska federacija podvela kampan-
jo, da se zniža carina na čevljar-
ske in tekstilne izdelke, če ne bo
do tovarnarji prenehali z mezd-
nimi redukcijami.

Delavska zakonodaja in federal-
na vlada

New York. — Države ne bodo
sprejele zakonodaje za protekcijo
delavcev pred izkoriščanjem,
dokler kongres ne povzame te
akcije. Tako je izjavil Walker D.
Hines, načelnik Cotton Textile
instituta, pred člani New York
Consumers lige. Hines je dejal,
da večje število tekstilnih tovar-
narjev v južnih državah odobra-
va odpravo nočnega dela za že-
nske in otroke, toda boje se kon-
kurence, ker se vse tekstilne dr-
žave nočejo izreči v prid taki za-
konodaji. Dalje je Hines pove-
dal, da so skoro vse evropske in-
dustrijske države odpravile noč-
no delo za ženske in otroke že
pred več leti.

Farmaki odbor prodaja pšenice

Washington, D. C. — Zvezni
farmaki odbor skuša prodati
35,000,000 bušljev pšenice, ki jo
ima nakopičeno v skladiščih ob
Atlantiku, Belgiji in drugim
evropskim državam. Ker je to
boljša vrsta pšenice, je določena
višja cena kot jo označujejo
evropski žitni trgi. Ta skladišča
se morajo izprazniti, da se nare-
di prostor za nov pridelek pše-
nice.

Profiti nogavičarskih družb

Philadelphia, Pa. — Nogavi-
čarski tovarnarji, ki so v pro-
šlem letu pričeli znižavati me-
zde, so pred par leti prejeli več
kot tristo odstotkov profita od
vloženega kapitala. Tako je izja-
vila miss Estelle Taylor, tajnica
Consumers lige, na zaslišanju
pred županovo komisijo, ki prei-
skuje stavko nogavičarskih de-
lavcev v Philadelphiji.

Padanje vernstva v Rusiji

Moskva, 6. apr. — Glasilo stro-
kovnih unij v Sovjetski uniji po-
roča, da je nedavno štetje ugo-
tovalo, da le še deset do petnaest
odstotkov v Rusiji zahaja v cer-
kev. Stalno naraščanje civilnih
ženitvenih registracij dokazuje,
da ljudstvo opušta cerkev.

Nasilstva v rudar-
ski stavkiPolcija navallila na rudarje, ki
so piketirali premogovnik

Scranton, Pa. — (FP) — Ru-
darji, ki so zastavkali proti
Glen Alden Coal Co. in si s tem
nakopali sovraštvo časopisa in
jezo uradnikov rudarske unije,
ki je proglašala stavko za nele-
galno, so bili napadeni s bomba-
mi za soljenje, ko so piketirali
premogovnik omenjene družbe,
ki se nahaja zunaj mesta.

Po dolgem neuspešnem poga-
janju, da se poravnajo nesoglas-
ja med rudarji in premogovno
družbo, je pustilo delo okrog
20,000 rudarjev in zastavkajo.
Predsednik distriktne rudarske
unije Boylan je posvaril rudar-
je, da je stavka nelegalna. Na
javnem zborovanju, katerega je
sklical pritožbeni odbor, zastav-
pajo rudarje, so prišli uradniki
distriktne in mednarodne unije
in urigrali rudarje, naj se vrne-
jo na delo. Rudarji se niso po-
dali pritisku in so kljub temu
odglasovali za stavko.

O situaciji je bil obveščen
John L. Lewis, predsednik med-
narodne unije. Distriktna uni-
ja je povabila, naj pride med
rudarje in pomaga pri porav-
nanju nesoglasij. Lewis je br-
zojavno odgovoril in napadel
članstvo, ker se ne pokori urad-
nikom. Obesil je stavko, ki bo
akodila rudarjem in njegovim
družinam in ker krši pogodbo,
ki je bila sklenjena med zastop-
niki unije in premogovnimi ope-
ratorji.

Ko se je sedemsto rudarjev
abralo pred premogovnikom
Glen Alden Coal Co., je bila po-
zvana policija, da jih razprši.
Poslušala se je kotikov in bomb
za soljenje. Voditelji stavke so
potem protestirali pri načelniku
policije, ki pa je izjavil, da bo
še strožje postopal proti rudar-
jem, če bodo skušali piketirati
premogovnike.

Še ena velika sovjetska
zarota prihaja!

Rusija "izdumpa" trideset mili-
onov svinj na svetovni trg!
Rejo pralčevci pa vodijo Ame-
ričani!

Chicago. — Čikaška Tribuna
je poslala svojega posebnega po-
ročevalca v sovjetsko Rusijo, ki
zda poroča svojemu listu, da se
obeta novo "dumpanje" iz Rusije
na svetovni trg.

Poročilo se glasi, da so sovjeti
najli dvajset ameriških stroko-
vnjakov, ki vodijo milijon akrov
obsegačo prasičko farmo, na
kateri namerava sovjetska vlada
zrediti trideset milijonov glav
svinj in jih vreči na svetovni trg
v letu 1932. Sovjetski državni
trust za prasičereje je sklenil,
da letos razširi to farmo in po-
množi število inozemskih svin-
jerejskih strokovnjakov, tako da
bo reja stodoletno uspešna in
da sovjetska slanina in mast po-
plavita svet.

Preiskava razmer v kompanij-
skih naselbinah

Harrisburg, Pa. — Resoluci-
ja, ki zahteva, da guvernerjev
komitej uvede preiskavo razmer
v trgih in vaseh, nad katerimi
imajo kontrolo premogovne in
druge kompanije, je bila soglas-
no sprejeta v nižji zbornici legi-
slature. Kompanijske naselbine
že več let tvorijo ozadje za ne-
številne zločine v ostrem boju
rudarjev, ki se bore za ustavne
pravice in odpravo ekonomskih
krivice. Resolucijo je sestavil
komitej Unije za ameriške civil-
ne svobodščine.

Aretacije brezposelnih

Seattle, Wash. — Čeprav je
mesto izdalo dovoljenje za zbo-
rovanje brezposelnih, je policija
vseeno navallila na zborovalce in
aretirala 22 oseb na obtožbo ne-
spodobnega obnašanja.

BRAZILIJA VABI
AMERIŠKE KA-
PITALISTELiberalna vlada ponuja koncesij-
je za razvitje dežele

Rio de Janeiro, Brazilija, 6.
aprila. — Dr. Getulio Vargas,
provizorični predsednik Brazilije,
ki je prišel na krmilo zadnjo
jesen s pomočjo revolucije, je
danes izjavil, da je vlada zelo za-
dovoljna z napredkom Fordove
koncesije v brazilski državi Parí
in vlada želi, da pridejo še drugi
ameriški kapitalisti v Brazilijo,
kjer jih čakajo ugodne koncesij-
je.

Ameriški avtomobilni magnat
Henry Ford ima milijone akrov
sveta v centralni Braziliji, kjer
razvija ogromne plantaže kav-
ka za svojo avto industrijo.
Tam gradi železnice, elektrarne
in celo mesta za domačine, ki so
uposleni na njegovi plantaši.
Pred kratkim so se Fordovi de-
lavci uprli, ko so hoteli Fordovi
upravitelji uveljaviti med njimi
ameriško prohibicijo. Kljub temu,
da je brazilska vlada pomo-
gla Fordu z vojaštvom zatreti
revolto, so domačini dosegli, da
jih Fordovi valpeti ne nadlegu-
jejo več a prohibicijo.

Nižja zbornica sprejela predlogo
o unijaki mezd

Springfield, Ill. — Spodnja
zbornica državne legislature je z
88 proti 11 glasovom sprejela
predlogo, ki določa, da morajo
podjetniki, ki imajo pogodbe za
konstrukcijo državnih del, pla-
čevati delavcem unijsko mendo.
Predlogo bo šla sedaj v senat in
pričakuje se, da bo tudi tukaj
sprejeta.

Predlogo je sestavil A. Snell,
demokrat iz Carlinville, in jo
predložil zbornici. Predsednik
državne delavske federacije in
član legislature R. G. Soder-
strom je vodil agitacijo in dose-
gel, da je bila sprejeta.

Slišalo se je mnogo pritožb,
da so dosedaj kontraktorji pla-
čevali navadnih delavcem, ki so
bili uposleni pri državnih delih,
od 25 do 35 centov na uro. Če
bo senat sprejel predlogo in jo
bo guverner podpisal, bo najniž-
ja plača 50 centov na uro.

800,000 brezposelnih delavcev v
Italiji

Rim, 6. apr. — Oficielne šte-
vilke priznavajo, da je bilo kon-
cem prejšnjega meseca 800,000
brezposelnih delavcev v Italiji.
Ta mesec nedvomno naraste šte-
vilo na milijon. — Radi velike e-
konomске krize, ki je obvela Ita-
lijo, je Mussolinijeva vlada te dni
dovolila, da se smejo delavci
izseljevati v tuje dežele. Lani je
vlada ustavila izseljevanje in
dekretirala "notranjo emigraci-
jo", to je, da si delavci iščejo za-
služka v mejah Italije. Dekret je
zdaj preklican.

Običajna firma zahteva injunk-
cijo proti uniji

Cincinnati, O. — P. H. Davis
Tayloring Co. je vprašala za in-
junkcijo proti Amalgamated Clo-
thing Workers uniji, ki se vme-
šava v položaj delavcev, s kateri-
mi ima firma pogodbo.

Delavci pri tej firmi so nedav-
no zastavkali in se obrnili na
vodstvo običajne unije, naj jim
pomaga v boju za izboljšanje de-
lovnih razmer. Sodnik je izjavil,
da bo delno ustregel kompaniji in
je določil zaslišanje, ki se otvo-
ri 8. aprila.

Judež škarkot izvršil samomor

Auburn, N. Y. — Cele tedne
so se tu vadili v pasijonski igri
za velikonočno nedeljo. Alfred E.
Hooker je imel igrati Judeža š-
karkota, ki je prodal Krista za
30 srebrnikov in se potem obe-
sil. Toda Hooker ni čakal igre,
da se obesi na odr. Obesil se je
zares doma v soboto zvečer!

Portugalski diktator po-
slal armado nad upornikeVlada pravi, da se ne bo pogaja-
la z rebelnimi častniki

Lisbona, 6. apr. — Portugalski
predsednik Carmona je odredil,
da mora biti vojaška revolta na
otokih Madeira, ki je izbruhnila
sodno soboto, strta z granatami
in bajonetmi. Z uporniki ne ame-
biti nobenega pogajanja!

Carmona je večerjal poslal dve
bojni ladji s 600 mošmi in topo-
vi na otoke.
Paris, 6. apr. — Reuterjev po-
ročevalec v Funchalu, Madeira,
javlja, da je vojaška vstaja na
otokih naperjena proti diktatoru
portugalskega predsednika, gene-
rala Antonia Carmona. Rebel-
ne čete imajo podporo ljudstva
in proti vstaji sploh ni opozicije.
Voditelji vstaje so brem vsakih
ovir okupirali vladne postojanke.
V Funchalu so bili večji nemi-
ri civilistov zadnji mesec, ko je
vlada v Lisbonu hotela podrediti
kruh. Prišlo je vojaštvo iz Li-
sbona, toda prebivalstvo otkov
se ni dalo ustrahovati in pomirilo
se je šele potem, ko je dikta-
tor umaknil svojo namero.

Avstralijska ustava nase-
ljevanje popolnomaZapira je vrata vsem inozemcem
radi brezposelnosti

Canberra, Avstralija, 6. apr. —
Avstralska federalna vlada je
ustavila do preklica naseljevan-
je v Avstralijo. Vsi inozemci so
izključeni, razen če ima kdo po-
sebno dovoljenje za vstop. Od-
redba je danes v veljavi.

Naseljevanje je ustavljeno ra-
di naraščajoče brezposelnosti.

Senatni komitej bo zaslišal ru-
darje

Washington, D. C. — Dvajset
članov nove rudarske unije v
West Virginiji, katere bo vodil
bivši predsednik rudarskega di-
striktta Feeney, bo predložilo
svoje pritožbe pred senatni ko-
mitej za proučevanje brezposel-
nosti. Senator Hebert, načelnik
senatnega komiteja, je dovolil zasliš-
anje na prošnjo senatorja Whee-
lerja, ki mu je povedal, da ti
rudarji poznajo fakto o trplje-
nju brezposelnih v tej veliki a-
meriški industriji. Pri pripra-
vah za zaslišanje rudarjev je so-
delovala tudi Konferenca za pro-
gresivno delavsko akcijo.

Cerkveni odbor obsojen radi
posilstva

Chicago. — Peter Knapp, biv-
ši predsednik mihalinskega dru-
štva v župniji Sv. Gregorija,
1636 Gregory st., je bil v soboto
obsojen na eno leto zapora, ker
je hotel poslati miss Ano Baul-
ler. Napad je bil izvršen zadnjo
jesen. Knapp, ki je star 26 let,
dekle pa 26, je zvalil miss Baul-
lerjevo v avto in jo odpeljal po-
noči na samotno cesto.

Tiskar zmagal v primarnih
volitvah

St. Louis, Mo. — H. H. Bar-
nes, član tiskarske unije, je iz-
šel kot zmagovalac iz primarnih
volitev kot kandidat za alderma-
na. To pomeni, da bo izvo-
ljen pri rednih volitvah. Chas.
Eisenring, predsednik Sveta
stavbniških unij, ki je tudi kan-
didiral za aldermana, je bil po-
ražen.

Dušni pastir ustrelil dušnega
pastirja

Nevada, Mo. — Rev. J. A.
Brown, 67-letni protestantski
pastor v Halley's Bluffu, je bil
na velikonočno nedeljo aretiran
na obtožbo umora prve vrste.
Obtožba se glasi, da je Brown u-
strelil rev. Geo. Riderja, druge-
ga pastirja iz Kansas Cityja, ki
je prišel misijonarit v njegovo
versko občino. Polcija pravi, da
je bil Brown jezen na svojega
tekmeča, ki je prišel nepozvan na
njegov dušni pašnik.

"PATRIOTIZEM"
AVTOMOBILSKE-
GA MAGNATAFordova tovarna na Irskem za-
laga Združene države a trak-
torji

Washington, D. C. — (FP) —
Henry Ford, avtomobilski mag-
nat, ki se rad opirja kot filan-
trop in patriot, je nedavno izre-
kel žaljivo opazko o brezposelnih
ameriških delavcih. Dejal je, da
lahko vsak delavec dobi delo, če
hoče v resnici delati in da jih je
med brezposelnimi mnogo, ki ne
marajo delati, ako niso v to prisil-
ljeni.

Z ozirom na to zasmehovanje
brezposelnih je sanitivno poro-
čilo zveznega trgovinskega depart-
menta, ki je bilo te dni objavljeno
in se nanaša na Fordovo to-
varno traktorjev v Corku na Ir-
skem.

Poročilo trgovinskega depart-
menta se glasi, da so bile Združe-
ne države največji odjemalec
traktorjev, katere je izdelala For-
dova tovarna na Irskem. Ford
je ukinil izdelovanje traktorjev
v Združenih državah, ker so bili
produkcijaki stroški višji kot na
Irskem, kjer ima avtomobilski
magnat na razpolago obilico ce-
nenega delavskega materiala.

Več kot 50 odstotkov traktorjev,
ki so bili izdelani v Corku, je
Ford poslal v Združene države, o-
stali pa so bili poslani v Kanado,
v Argentino in v nekatere druge
države Južne Amerike. Vrednost
traktorjev, ki jih je Fordova to-
varna v Corku poslala v Združe-
ne države, je bila \$5,426,884. Ta-
ko je Ford s upolovitvijo cenene-
ga delavstva na Irskem proizvel
traktorje za Ameriko in konku-
riral s ameriški tovarnami
traktorjev, kljub temu pa je bil
toliko predren, da je izrekel žal-
jivko, češ, da so ameriški delavci
brez dela zato, ker ne nočejo de-
lati.

Fordovo podjetje v Corku je
dobil sedaj koncesijo od irske
vlade za izrabljanje vodne sile
reke Shannon, ki bo proizvedla
elektriko za pogon mašinerije. S
tem mu je bila dana prilika za
nadaljnje znižanje produkcijskih
stroškov, da bo lažje konkuriral
s ameriški tovarnami traktor-
jev. Ti fakti, ki jih potrjuje zve-
zni trgovinski departament, osve-
tljujejo Fordov patriotizem, ki
ga rad izrablja za svojo reklamo.

LINČARSKI UMO-
RI POSKOCILIV letu 1930 je bilo 21 oseb lin-
čanih; deset v prejšnjem letu

Washington, D. C. — Komisi-
ja Federalnega cerkvenega sve-
ta je zadnje dni poročala, da se
linčarski umori v Združenih dr-
žavah spet množijo številčno in ge-
ografsko. V letu 1930 je bilo lin-
čanih 21 oseb — 20 zamorcev in
eden belopoltnik — proti deseti-
tim v letu 1929. Linčanja so bila
v devetih državah, dočim so
bila v petih prejšnje leto.

Države z linčarskimi umori v
letu 1930 so: Alabama, Georgia,
Severna Karolina, Južna Karoli-
na, Oklahoma, Indiana, Kentucky

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Memorandum: Za Zdravstveno dravstvo (sloven Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$9.00 na pol leta, \$12.00 na četrti leto; za Chicago in Ohio \$7.00 na leto, \$9.75 na pol leta; za in-američane \$8.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Ohio \$7.00 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Članov članov po doplačilu. Rokopisi se ne vrnejo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Kasir na vsi kar ima sili s kladom

PROSVETA

5557-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

139

Datum v oglejnih, na primer (March 31, 1933), polni vsaki letni na nastopu pomeni, da vso je s tem davkom postala neveljavna. Posreduje se praviloma, da se vsem letni na nastopu.

Italija bo eksportirala otroke

Italija ne pridela dovolj kruha za svoje ljudi. Vsako leto ga mora importirati iz drugih dežel. Lani je pridela 160 milijonov bušijev pšenice, medtem ko potrebuje 230 bušijev za prehrano svojega ljudstva. Že nekaj let ima Italija deficit v trgovinski bilanci, to se pravi, da več izda za importirano blago kot pa prejme za eksportirano blago.

Kljub temu fašistična vlada navija Italijanke, da bi rodile čim več otrok. Mussolini-jeva vlada hoče imeti veliko prebivalstvo. Vsa-ko omejevanje porodov je strogo zabranjeno in ogroženo s kaznijo na tem in "onem" svetu. Na samce je naložen visok davek, na ženske in številne otroke pa nagrada. Največja koncesija je, da bodo neveste dobile nekakšno balo od države.

V prejšnjem letu je prebivalstvo Italije poraslo za pol milijona. Listi ponosno poročajo, da je "vseh tisoč Italijanov produciralo 26 malih Italijančkov"; dalje ponosno poročajo, da je danes v Italiji polgred milijon družin, ki imajo po več kot sedem otrok. Najbolj v časti so one družine, ki imajo po deset otrok. Tem Mussolini čestita v posebnem pismu.

Kaj pa druga stran te socialne slike? Omenjene družine, ki imajo po več kot sedem otrok, imajo povprečno le 80 let mesečnih dohodkov. Otroci se množe hitreje kakor stano-ovanja in posledica je, da mora mnogo družin oddati otroke v javne zavode, ker nimajo prostora za nje. Ako bo fašizem še nekaj let na-rijal produkcijo otrok v tem tempu, bo morala država prevzeti otroke v svojo oskrbo. S po-rastjo porodov je tudi porastla umrljivost de-voč; čim gostejše se bodo rodile, tem gostejše bodo umirali valed podprane in pomanjkanja materinske oskrbe.

Dejstvo, da Italija nima toliko zemlje ne sredstev, da bi sama nasitila svoje prebivalstvo, pomeni, da bo z naraščajočim prebivalstvom raste tudi račun za importiran kruh. Poročilo, ki omenja gornje številke, pravi, da so se fašisti lani uneli pri dveh glavnih virih dohodkov. Italija je vedno dobro živela od turistov, ki ho-dijo gledat Rim in druge zgodovinske znamenitosti. Teh je danes vedno manj in vsa lepa vabila nič ne pomagajo. Drugi vir dohodkov so emigranti, zlasti oni v Ameriki, ki pošiljajo denar domov. Ta denar bo zdaj izostal radi krize in brezposelnosti v Ameriki. To je hud udarec za fašistično "blagostanje".

Italija se že desetletja izneblja prevlaka svoje prebivalstva z emigracijo. Na milijone jih je odšlo v tuje dežele in čez morje. Pa tudi emigracija zdaj pada in kmalu ne bodo mogli Italijani nikamor s doma. Severna Amerika je zaprta naseljenecem, v Južni in Centralni Ame-riki pa nimajo kaj delati, razen če gredo v farmske kolonije. Italijanske kolonije v severni Afriki imajo sicer prostora za dvajset mi-ljionov ljudi, toda tam je sama puščava in kruha nič.

Mussolini lahko napreča dosti prebivalcev, toda kam bo z njimi? To je vprašanje, ki mu lahko že zdaj roji po glavi. Ali bo eksportiral otroke, da kupi kruha za ostale? Posledica Mussolini-jeve in papeževske kampanje za množi-tev prebivalstva bo, da bodo v Italiji še molili za vojno in kugo, ko ne bo drugega izhoda...

Naturni proces razmnoževanja je krut in potraten. Natura naplodi dosti naraščanja, po-tem pa neusmiljeno trebi slabice, ki niso spo-sobni, da bi se prilagodili environmentu življe-nja. To velja za rastline, živali in ljudi. Div-jaska žena je narodila povprečno po dvajset otrok in od teh jih je odraslo komaj pet. V zadnjih dobah so pomagale epidemične bolezni, ki so zredile prebivalstva, da so se potem lah-ko brez skrbi množila. Pomagala so in še da-nes pomagajo vojne, slabe letine in lakota. To je naraven proces, ki ga je po mnenju "mo-drih" teologov dal nekončno modri Bog. Mo-goteli v Italiji pa hočejo, da se ta kruti proces še vedno nadaljuje za ljudi.

Industrijska doba z moderno produkcijo potrebačin je v konfliktu s tem džungelskim procesom. Človeški razum lahko izboljša, po-pravi in kontrolira naravne procese. To je že storil pri živalih in rastlinah. Zakaj ne bi še pri človeku? Zato je odkril novo znanost evo-niko za izboljšanje in umno reguliranje člove-škega naraščanja. Nove razmere prisilijo vse narode, da se prej ali slej podvržejo regulaciji.

A. Garden:

OPAZOVANJA

Dosti vode je že preteklo od mojih zadnjih opazk v dnevi-ku. Tudi dogodkov vseh vrst je že bilo. Hoover je v tem času pregledal ameriške kolonije v Južni Ameriki in prišel do zaključka, da je 25 milijonov co-pakov previsoka vsota, katero so Združene države odštele Dan-ski za Virginske otoke, ki so po njegovemu mnenju ena sama "ve-lika ubožnica." (Tudi druge ko-lonije niso veliko boljše, ker so bankirji z Wall streeta poskre-bli, da so kolonijalci prišli ob zem-ljo, katero so poceni prodali a-meriškim kapitalistom ali pa bi naravnost otcenjeni in mo-rali sedaj stradati). Well, Ho-ver lahko pošlje nekaj bojnih ladij nad Dansko in zahteva po-lovico kupne vsote nazaj, ali se pa te "ubožnice" znebi s tem, da prepusti otoke Virgincanom, ki pravijo, da so za ubožstvo naj-več odgovorni ameriški plantaž-niki in bankirji.

Te dni so v Zenevi, Svica, zo-pet imeli mednarodno konferen-co, ki je bila zaseta s pšenico medtem, ko je milijone ljudi lač-nih na le beleza, ampak tudi o-venega kruha, v Evropi kot v A-meriki. Konferenca se je držala običajnega recepta in je zaklju-čila, da se vrši prihodnja "pše-nična" konferenca v Londonu. Ako bi se bili zbrali skupaj far-marji prizadetih držav, bi bili mogoče prišli do bolj efektive-ge zaključka kot so pa "the best minds" kapitalističnih držav. (Konferenca in konvencije imajo to čudovito privlačnost, da bi se zborovali najraje takoj vr-nili nazaj ali v drugo mesto, ko hitro pridejo domov. Kar vprašajte delegate naših konvenci-j, če ni res tako).

A perfect mess! je slab izraz za situacijo med rudarji. Stara-ge oala ne moreš naučiti novega riganja in tudi delavskih vodi-teljev starega kova ne novih na-čel. Mnogo je bilo izdajstev v z-godovini ameriškega delavstva s strani takozvanih voditeljev, ampak malo je slučajev, ako sploh kateri, ki bi unijaki urad-niki akumali tako neuzitno in smrdljivo juho kot so je Fish-wick-Walker in Lewis, et al. cla-nom reorganizirane rudarske u-nije. Walkerja ima očitno Green pod komando in je radi njegovega vpliva in diktator pri-stal v aramotni "sporazum" z Lewisom. In to potem, ko so drug drugega obmetali z naj-smrdljivejšim blatom očitkov o nepoštenosti, korupciji, raketir-stvu in izdajstvu! Ni čudno, če so rudarji prišli ob organizacijo in izgubili zaupanje v voditelje.

Tisti, ki smo bili na spring-fieldski konvenciji kot opazovalci, nismo bili preveč veseli glede bodočnosti rudarjev. To največ radi spletakarji in mešetarenja za kulise. Voditelji so osta-li skoraj isti kot prej, na drugi strani pa skrajno nezaupljivo članstvo, nezaupljivo radi brit-kih izkušenj in razočaranja. Vendar pa smo upali, da se bo stvar izmotala iz blata raketir-stva in bližnjega unionizma z mislijo, da bo gibanje gnano v to smer radi boja z Lewisovo gango. Tudi to, da se bodo ru-darji oprijeli novega gibanja z večjim navdušenjem. Očitno pa je razočaranje in pomanjka-nje delavske izobrazbe med nji-mi preveliko in reorganizirana unija ni dobila pričakovane raz-maha. Na to so veliko vpli-vale tudi odprte in zakulisne in-trige v Illinoisu, ki so kulmini-rale v "sporazumu".

Ameringer je obtožil vodite-lje illinoiskih rudarjev z ozirom na zadnji Lewisov odlok, po ka-terem je Lewis priznan kot "po-stavni predsednik U. M. W. of A.", ne sme se pa vmešavati v 12. distrikt, da so ta odlok žele-li tudi voditelji 12. distrikta. Znano na primer je, da je Wal-ker konferiral s sodnikom, predno je ta podal razsodbo. In distrikt-ni odvjetniki, ki so očistili bla-gajno illinoiskih rudarjev, so pred sodnikom tudi argumen-tirali in dali razumeti, da so ru-darji pripravljene se vrniti na-zaj z Lewisov tabor. "Pogaja-nja" med Fishwick-Walkerm in Lewisom, ki so se vršila v Chi-

cagu in na katerih je illinoiska skupina skušala pridobiti gla-varja raketirjev, Lewisa, za raz-delitev služb, a ni pri tem uspe-la, nadalje dokazujejo, da so bi-vali zavezniki in sovražniki aliili v naročje drug drugega. Povedati je treba, da se je vse to vršilo brez vednosti Howata, kar ga mogoče ne dela prevli-kega kot voditelja. Je pa nedol-žen.

Voditelji brez načel in samo-sploštanja. Večina njih načel nikdar ni imela, posmehovala in zaničeval pa je tiste, ki jih i-majo. Drugi so jih zabarantali za službo. Tragično zanje in še bolj pa za rudarje, ki v veliki meri trpe posledice. Nekoliko pomola je kriv tudi Ameringer, ker je zaupal preveč starim vo-diteljem, katere je preveč poznal in s tem mislil, da jih ima pod komando. Končno so tudi njega izgnali, ker pomniti je, da je bil ves upor proti Lewisu le njego-vo delo.

In kaj sedaj? Rudarji v West Virginijski so že spregovorili, da ne bodo nikdar šli pod Lewisovo unijo. Ustanovili so neodvisno državno unijo. Včeraj je brat Skoff iz Barton, O., poročal, da so tudi ohijaki rudarji proti kompromisu z Lewisom. Velik odpor je tudi med illinoisnimi rudarji, katerih organizacija stoji pred razkolom na dve ali tri skupine. Zdi se, da je ni sile, ki bi prezervirala 12. distrikt, kar pomeni, ako ne pride do po-vozne organizacije rudarjev v drugih državah v bližnji bodo-čnosti, da bo tudi v Illinoisu un-ja izgubljena. Edini izhod za o-hranitev unije je, ako bi illinoi-ski rudarji proklamirali popolno neodvisnost od Lewisove orga-nizacije. To pa pomeni potrebo popolnoma novega distriktnega vodstva, v katerega bi rudarji imeli zaupanje. Doseči to je se-veda drugo vprašanje, ker dis-triktna konvencija, ki bi to lah-ko izvršila, bi bila "packed" in drugič tudi ni na vidiku novih voditeljev, ki bi v kratkem ča-su pridobili zaupanje rudarjev. Ampak veliko gibanje porodi ve-like voditelje.

Sklicana je tudi konvencija "rank and filerjev," ki se vrši 15. aprila v St. Louisu. Namen sklicateljev je, ustanoviti novo unijo, kar je primeroma lahko; drugo vprašanje pa je, organi-zirati rudarje. Mnenja sem, da bi bila boljša taktika najprvo organizirati neodvisne državne u-nije rudarjev po vzgledu west-virginjskih, ker bi bile bolj us-pešne v boju proti Lewisovi ma-šini kot pa, ako se ustanovi unija le na papirju. Odvisno pa je, ka-ko se bodo rudarji odzvali klicu nove unije, do katere skoraj go-tovo pride na tej konvenciji.

Fakt je, da je Lewis popolno-ma diskreditiran med rudarji. Dokler bo on na krmilu, jih tudi hudič ne spravi v njegovo U. M. W. of A., pa naj bodo razmere še slabše in slabše ne morejo biti, ker so že dosegle dno. Jas-no je tudi, da rudarjev ne bo nihče drugi organiziral kot edi-no sami. Pri tem delu jim bodo stali zapreke ne le operatorji, pač pa tudi starokopitni in re-akcionarni voditelji z Lewisove kot s strani Ameriške delavske federacije. Pitali jih bodo z du-alemi, kar je seveda majhnega pomena in v situaciji kakršna je danes, ni to nikako zlo, pač pa potreba.

Glede National Miners unije je stvar ta, da ta organizacija ne more nikdar upati na uspeh. Je preveč v tesni stiki s Moskov in kot taka je njena kariera za-pačena med ameriški ru-darji. Njena zmožnost je edino na propagandističnem polju — kar je danes največja potreba med delavstvom, vendar pa mo-ra biti propaganda čimbolj "do-mača," ako se hoče doseči uspeh. Njena druga lažnost je delati "mischief" — zapreke — pri or-ganiziranju rudarjev, ako to pri-haja iz drugega kot njihove-ga tabora. Ameriški komunisti bi najbolj pametno storili, ako bi razpustili National Miners u-nijo, oziroma postali aktivni v

novi organizaciji v slučaju usta-novitve. To je edina pot, po ka-terji lahko služijo interesom ame-riških rudarjev. In vsaka nova unija bo potrebovala nič koliko potrditvenih in neustrašnih a-gitatorjev. Pričakovati to od ameriških komunistov bi bilo najbrž preveč; ako bi se pa u-reničilo, bi pomenilo, da so končno prišli do stozrenja.

GLASOV IZ NASELIN

Smrtina kosa

Duluth, Minn. — V New Dulu-thu je preminula mrs. Ivana Gimpel, soproga brata Franka Gimpela. Umrla je 22. marca po tri in pol letni bolezni mrtvoudu. Pokojna je bila članica SNPJ od leta 1908 in sicer društva Spar-ta št. 61 v Gilbertu, pozneje pa društva Lev Tolstoj št. 205 v New Duluthu, pri katerem je vzela odgovorno nekako pred letom in pol.

Pokojna je bila doma od No-vega mesta v Jugoslaviji in je bila v Ameriki nad 30 let. Po-kopana je bila na pokopališču Calvary. Pogreb so se udele-žili člani in članice društva št. 205 SNPJ in društva JSKJ, ka-terega članica je tudi bila. So-proti pokojne, brat Frank Gim-pel je bil eden od ustanoviteljev prvega društva SNPJ v Minne-soti in sicer društva Sokol št. 20 v Elyju. Sedaj je član št. 205 v New Duluthu.

Pokojna zapuščila moča Fran-ka ter dva sina in tri hčere, ka-terim na tem mestu izrekam v imenu društva Lev Tolstoj naše globoko sožalje. — John Kobi.

Kongres in priseljevanje

Splošno se je pričakovalo, da bo kongres pred koncem svojega zasedanja dne 4. marca sprejel zakon, da se omeji nadaljno pri-seljevanje. To pa se ni zgodilo. Zakonski načrt, da se za dobo dveh let zniža priseljevanje za 90%, je bil sicer sprejet v po-slanstvi zbornici že 2. marca in glasovanje je bilo 298 za in 83 proti. Prizadevanja pa, da bi tudi senat sprejel ta načrt, so se v zadnji uri izjalovila, ker je se-nator Thomas iz Oklahome radi drugih razlogov vodil obstruk-cijo in ni hotel prenehati govo-riti do 12. ure, ko je bil pred-sednik senata prisiljen zaključiti zasedanje.

V nižji zbornici se je pred gla-sovanjem vršila precej reska de-bata. Glavni govornik za pred-log je bil kongresnik Johnson iz Washingtona, ki je poudarjal se-danje nezaposlenost, vedno več-jo rabo strojev mesto dela člo-veških rok, stalno konsolidacijo industrijskih podjetij, nižji izvoz in finančno stanje vlade, češ, da vse to opravičuje znatne znižan-je imigracije. Proti predlogu je govoril kongresnik Cooke iz New Yorka, ki je poudaril, da po se-danjih navedbah državnega de-partamenta konzuli itak odbijejo vsaj 93. odstot priselcev za pri-seljeniško vizo. On se zlasti pro-tiv temu predlogu, ker bi to na-daljno omejevanje otežilo pri-hod staršev ameriških držav-ljanov. Kar se tiče gospodarskih razlogov — trdil je kongresnik Cooke — bi ta novi zakon pome-njal veliko pomoto. Več kot 300 milijonov dolarjev se vsako leto pošilja v stari kraj za vzdrže-vanje žen in trok ameriških d-žavljanov ali inozemcev, tukaj nastanjenih. Predlog da je nap-ečen tudi iz stališča človečanstva, poštenosti in pravice. Mnogi bo-do obžalovali, da ni kongres spre-jel predloga kongresnika Celler, da se pravica do legaliziranja pri-hodov onih, ki so prišli v to de-želo nezakonito, raztegne na vse one, ki so prišli v Ameriko pred 1. julija 1921. Upati je pa, da bo kongres v svojem prihodnjem zasedanju, ki začne v decembru, nekaj storil za inozemce, kate-rih prihod pred 1. julijem 1924 ni bil pravilen. Ker ti ne morejo biti več deportirani, na drugi strani pa ne morejo zaprositi za državljanstvo, se bo stvar goto-vo uredila v njih prilog v bližnji bodočnosti.

Bilo je tudi pred kongresom več zakonskih načrtov glede de-portacije. Le eden je bil sprejet od kongresa in podpisan od pred-sednika Združenih držav. Ta po-stava odreja deportacijo vsake-ga inozemca, ki je bil obsojen radi pregreška zakona, ki ureja je produkcijo in prodajo opija,

kokaina, heroína itd. Tak ino-zemec je podvržen deportaciji brez ozira na to, kako dolgo se že na-haja v Ameriki. Inozemec, ki je sicer morfinist, ali ne prodaja drog, je izvezen.

Sprejet je bil tudi zakon, ki po-mnenju ženske organizacije od-pravlja zadnjo neenakost med moškimi in ženskami, kar se ti-če ameriškega državljanstva. Do-sedaj Američanka, ki se je poro-čila s inozemcem, ki je vključen iz državljanstva (na pr. Kitajci ali Japonci), je izgubila ameri-ško državljanstvo. Novi zakon se-daj odpravlja to in one bivše A-meričanke, ki so radi tega izg-u-bile svoje državljanstvo, ga zla-ka pridobijo nazaj.

Po dosedanjem zakonu so ino-zemci onih držav, ki so bile ne-utratne tekom svetovne vojne, a-ko so zahtevali oprostitev od vo-jasčine in poslali nazaj svoj prvi državljanski papir, bili vklju-čeni za vedno od ameriškega d-žavljanstva. Sedaj je bila spre-jeta sprememba k temu zakonu, ki določa, da ti morejo postati a-meriški državljanji, ako so pov-rnili prvi papir po premirju.

Zanimiv je bil poseben zakon, ki ga je Kongres sprejel, ki do-luča odškodnino, ki naj se izplačuje neki občini na Poljskem, v ka-tero neki blazni inozemec je bil po-motoma deportiran iz Združenih držav.

Štiri druge postavbe, sprejete v minulem zasedanju, se tiče u-pravnih zadev na polju imigraci-je in naturalizacije. Ena izmed njih določa 24-urno inspekcijo kvarantinske službe v ameriških pristaniščih, kjerkoli je to mogo-če.

Priseljeniški urad je za priho-dnje fiskalno leto dobil več de-narja v proračunu. Letošnji pra-račun je znašal okoli 9 milijonov, proračun za prihodnje leto pa okoli \$10,500,000. Glavni raz-log za večjo vsoto je bil, da se o-mogoči uradu, da deportira ino-zemce, podvrženi deportaciji.

Pričuje se, da število deporta-cij se bo povečalo od 1000 na 2000 na leto. Tekom minolega fiskalnega leta je bilo 16,831 de-portacij. Del večjega sklada bo vporabljen, da se ojača mejna straža. Koncem minolega fiska-lnega leta je bilo 805 mož v mejni patrulji in njihovo število se bo povečalo za nadaljnjih 225 urad-nikov. — Fila.

RAZNE VESTI

Delavska predloga pokopana v zbornici

Boston, Mass. — Predloga za državno zavarovanje proti brez-poselnosti je bila poražena v ni-žji zbornici legislature z 98 proti 23 glasovom. Nasprotniki pred-loge so argumentirali, da bi sprejetje predloge pomenilo "dole" in bi prignalo državo v bankrot. Predloga, da se zniža starost priselcev za starostno pokojnino od 70 do 65 let, je bila tudi poražena.

Podirači poslopj zastavkali New York. — Podirači poslo-pij so zastavkali, ker je organi-zacija podjetnikov odklonila nji-hove zahteve za zvišanje meze in priznanje unije. Njihove za-hteve vključuje petdnevnik ter \$1.25 na uro. Pogajanja za kon-čanje stavke so v teku in delavci upajo na zmago.

Akcija za deportacijo voditeljev stavke

Boston, Mass. — Pat Devine in Ed Berkman, voditelja stavke tekstilnih delavcev pri American Woolen Co., bosta najbrž depor-tirana. Aretirana sta bila na obtožbo, da sta hujšala stavkar-je na upor proti državi. Pozneje sta bila izročena imigracijskim oblastem, ki so podvezale akcijo, da se ju deportira.

Cestni železnikarji obnovili pogodbo

Scranton, Pa. — Unija cest-nih železnikarjev je obnovila po-godbo z zastopniki družbe. Kom-panija je zahtevala medno re-dukucijo za pet odstotkov, dočim so železnikarji zahtevali zviša-nje za pet centov na uro. Po več-tedenskem pogajanju je prišlo do sporazuma in obnove stare pogodbe.

Povodenj v Ohio

Columbus, O. — Reka Ohio je začela naraščati in tri osebe so utonile v nedeljo v bližini Point Pleasant. Voda zelo narašča v Cincinnatiju in Ladysmithu.

Kdaj bo ugasnilo solnce?

Po znanstvenih domnevah sije že najmanj 10 milijard let, nekoč pa bo ugasnilo in njim vse življenje na zemlji

Na pobočjih Sierr Nevada v Kaliforniji rasejo iglavci, ki so nekateri med njimi dose-gli več nego častljivo starost 3000 let. O-čena, ko je bila starostigipska kultura na svo-jem višku, nas loči že pet tisočletij, to so ste-vilke, ki jih navadno človeški razum še neka-ko dojema, čeprav se nam zdijo dogodki, ki so se odigrali pred tremi, petimi tisočletji pre-maknjeni že v silno davnino.

A kaj je to proti številkam, s katerimi mer-razdoblja znanost, ki preiskuje zgodovino me-ljske premičnice? Na najbolj odmakne- na "stoletja" in "tisočletja" so nič proti sta-nomskim številkam, s katerimi merijo starost zemlje. Alpe so nastajale v terciarni dobi, t. j. okroglo 20 milijonov let pred našim ča-sonim štejetem, a so vendar še pravi dojenki proti prakamenitni akidom Pohorja, ki "ne" je tekla zibelka" pred nepojmljivimi 300 mi-lijoni let! In kdaj se je rodila žele naša z-mlja!

Vendar tudi starost naše zemlje ni nič- primeri s starostjo njenega očeta solca. Ča-vek, ki gleda ta ogromno žarečo kroglo na ne-bu, bi akoraj menil, da sije že vso "večnost". Toda moderna znanost ne ve kaj početi s po-jmom večnosti, saj je dognala, da tudi zve-za nastajajo in minevajo, čeprav ležijo med nj-hovim nastankom in smrtjo razdaja, ki jih na-vađen človeški razum niti kot številke ne more- več pojmiti. Večnost je "predstava", ki im- nekakšno upravičenost kvečjemu, če se vpra-šamo za starost vsega vesoljstva, kajti ta o- reče tudi znanost.

Solnce je zvezda stalnica, kakršne so dr-ge na nočnem nebu. Zanj veljajo tisti isti za-koni, ki veljajo za druge zvezde. Vse te zve-de, ta neštevila solca so krogle žarečih pla-mnov in njih temperatura je različna. Že bar-neh krogel, ki se giblje v neštevilih oddalje- od bleščeče bele preko rumene do rdeče, na- izdaja njih temperaturo, in sicer znana tem- peratura belih zvezd nekako 20,000 stopinj C, rde-ča temperatura rumenih 7000 stopinj C, rde-ča 3000 stopinj C. Od ogromnosti zvezde, ali ka- kor pravi astronom, od njene "mase" ter p- stote njenih plinov odvisi barva oziroma tem- peratura. Majhna zvezda ne more biti "pre- rano" vroča. Naše solnce spada med maj- še stalnice, med rumene. V sila oddaljeni pre- teklosti je bilo še manj vroče, spadalo je me- rdeče zvezde. V daljni, daljni bodočnosti mu bo temperatura apert znižala in nekoč- pri nekako 2500 stopinj C ugasnilo v glo- kem rdečem žaru.

Tudi zvezde imajo svoj razvoj. Samo o- njihove močovitosti je odvisno, koliko stoletj- lonjetij lahko svetijo. Kos premoga ne ga- pač toliko časa kakor voz premoga. Deset-ki- bolj masivna zvezda nego naše solnce bo ga- la pač desetkrat delj. To je malo opore, da astronom lahko vsaj približno izračuna tr- nost kakšne zvezde.

Nadaljnja opora je pomislek, da izgubi- jo zvezde z žarenjem, t. j. s spreminjanjem svoje mase v energijo (svetlobo, toploto itd.) neprestano nekaj svoje snovi. Naše solnce izgubi vsako sekundo 4 milijone ton svoje sn- stance! Če več to in če več, koliko znala bi- časa celotna masa solca, se da približno iz- računati, kako dolgo bo še gorelo. Strahu- je treba imeti, kajti račun nam bo dal za rezul- tat milijarde let. A kako dolgo že svetijo?

To se da približno povedati na temel- raznih okolnosti. Starost naše zemlje zna- jo geološki raziskovanji najmanj dve sta- jardi let in najmanj toliko znajo tudi sta- solca, kajti zemlja je nastala kakor vse pri- mičnice našega sistema iz solčne mase. So- še druge metode, ki vedejo do kolikor tol- "točnih" števil o starosti našega solca in v- teh metodah so izračunali, da znajo ta star- 10 milijard let.

Kaj je bilo pred temi 10 milijardami let maso, ki jo sestavlja in ki sestavlja siste- njenih premičnic, to je skrivnost, ki je po- priliki ne bodo nikoli rešili človeški moč- (Ziv. in svet.)

Prepočasen tok krvi

Srce je neke vrste sesalna naprava, ki po-ganja s tem, da se kri ritmično stiska in razširja skozi telo. Že majhna nerodnost delovanju te naprave ograža življenje.

Ce začenja moč srca popuščati, se kri pri- taka počasneje po žilah in tedaj govorimo o boleznih oslabelega srca. Posledica je ta, da kri zaostaja v pljučih, ki ne dobe več zadost- količine kisika. Dihanje postaja težko in hit- obraz posinjaje, utrip je neenakomeren in- kaže dovoljne napetosti. To so znaki sr- nadehu.

Še težji so znaki srčne oslabelosti, ki jo nakopljemo z nerednim življenjem, pre- ranim sportom, napornim delom, pospe- dobi rasti. Srčna mišica ne zmaga več, v- omenjeni znaki obolenosti, se potencirajo, v- zastaja v jetrih, obistih, trebušni votlini, v- gah, kar postaja vidno tudi na zunaj. Zato- smemo srca obremenjevati z napor, ki je- smo zmornemo. Alkohol in tobak pa naj- ki imajo nagnjenje do srčne bolezni, raji- roma brezopojno opuste.

Grechmann. XIV. in 1802.

Erich Dvinger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Seliskar

V lice mi je šinila rdečica. Nehote sem položil obe roki med svoja bedra. "Srček," je dejala ruski in se smehljala, "ali si že videl vojaka, da bi se sramoval —?"

Mladji zdravnik se je nasmešnil in se okrenil k meni. "Ne," je dejal in se me ogledal. "Ah, to tudi ni nikak vojak, saj je komaj deček!" Stopil je k meni in me ogovoril nemški: "Kaj pošiljaš v Nemčijo že otroke v vojsko?" "Prostovoljec sem!" sem trdno odgovoril. Stisnil je obrvi in se sklonil k moji obvezi. "Zakaj ste tako mokri?" je vprašal.

"Vaši Kozaki so me popljujevali!" sem glasno odgovoril. "Naši vojaki pa so res vrage, Riki!" se je razburila sestra, ter mi položila svojo roko na čelo, da bi me potisnila k mizi, če bi se branil. Toda ni me bilo treba držati. Moje obveze so bile tako mokre, da so se odmevale vse skorje na ranah. "Dajte, vojaček, oblecite si ta sanitajski plašč — med tem pa bom posušila vašo obleko!"

"Da, le stori to, Sonjčka!" je dejal zdravnik in oba sta se spogledala. Ona je njegova ljubica! sem si mislil ves razburjen.

Ko je videla, da se strinja z njenim naklepom, me je masirala po vsem telesu, da sem se ogrel. Potem me je zavila v sanitajski plašč, mi vtaknila cigareto med ustnice in dejala: "Sedaj je bolje, kajne, ti mali vojak!"

Zvečer so nas naložili v vagone sanitajskega vlaka. V vagonih so postelje, tri, ena vrh druge, bele rjuhe, volnene deke, blazine. Vse je čisto in mirno. Sestra-nadzornica je hodila sem in tja, sanitajec je prinesel steklenice in nočne posode. V zadnjem trenutku je priletela sestra iz operacijske sobe in mi je prinesla mojo uniformo. "Lepo se vam zahvaljujem in prosim vas, pozdravite mi vašega prijatelja," sem dejal v gladki rusčini.

Presenečeno je vzkliknila. "Vi znate ruski?" je vprašala prestrašeno.

"Da," sem dejal, "nekoliko..." Sramežljivo se je nasmejala in hitro zbežala iz vagona.

Vlak se je premaknil. Topo sem gledal skozi okno in se pretegoval v belih rjuhah in rad bi imel nekoga, da bi mu dejal dobro besedo. Na mojih nogah je ležala moja uniforma, posušena in očistena. Kaj ne prihaja iz nje močan ruski parfem —?

Poleg mene je ležal Brünninghaus. Vitek človek z gladkim obrazom. Imel je lepe, zavilane brke in vitke prste. Zadovoljno se je zagledal v strop, roke pa si je del pod glavo. "Sapramiš," je vzkliknil navdušeno, v takihh zakopih bi ostal vse do premirja! Nočno posodo, ruski kamerad!"

Dve postelji od mene leži moj podčastnik. "No, praporščak," je dejal, "sedaj je bolj! Kako ste se vozili ponoči?"

"Oh," sem mirno dejal, "še precej dobro." "Jaz pa sem imel amolo," je razkladal. Človeče poleg mene je pričel jokati, oprjemal se me je in je klical svojo mater. Tolklo časa sem ga suval v gobec, da je spoznal pomoto. Potem me je pustil v miru...

Ko smo se pripeljali v Rigo, je bila noč. Pol ure se nas nosili skozi mesto. V ograjenem dvorišču nekakega velikega poslopja so nas kar na prostem postavili na tla. Več sto nas je ležalo tako na nosilih in nihče se ni zmenil za nas. "Organizacija, organizacija," je škrtal Schnarrenberg.

Mrzlo je in rošno in razločno sem čul šklepet zob svojega sosedu. Ako ne bi imel sedaj suhe obleke... V daljavi je bobnel grom. Fronta je daleč. To mora biti na morju. Topovi na ladajah.

"Praporščak," je vprašal Schnarrenberg, "ali ni vaš oče pomorski oficir?"

"Da."

"Ali ne veste, kje je sedaj?"

"V zadnjem pismu mi je nekaj sporočil o napadu na Rigo..."

"Hudiča, potem so naši!" Postal je razburjen in oprezal je na vsak strel. "Boste videli: v treh dneh bodo zavzeli Rigo! V treh dneh bomo osvobodeni!"

Ničesar nisem odgovoril. Mogoče ima prav, toda... Ne, nočem verjeti. Bilo bi grenko, če... Kljub temu sem postal oprezen na strele. Prvikrat v svojem ujetništvu mislim na svojega očeta. Ko bi on vedel! Ko bi vedel...

Konečno so nas vendarle prinesli preko mnogih stopnic v oddelek, ki je imel izhod zadelan z jetiško rešetko. Pred majhnimi vrati sta stala dva vojaka z nasajenimi bajoneti. Mislim, da sam sem sam ranjen vojak. Sedaj vem, da smo v prvi vrsti vojni ujetniki.

Slučajno so me dali na posteljo. Se topila je in opeka je oškropljena od krvi. Schnarrenberg in Schmidt II sta ležala kar na nosilih, vsekakor na eni moji strani. Ob mojih nogah je ležal raztrgani junker. Še vedno živi, toda sedaj samo še hrope. Tako je slab, da ne more nič več klicati "Hildegard", primanjkuje mu sapa, da bi izgovoril zaporedoma tri zloge. Silali smo ga kako je stokal: "Hill, Hill." Kadar je dihal, je zvenelo tako.

V tej noči je umrl Schmidt II. Ležal je poleg mene in bil sem priča njegovega umiranja. Imel je lahko rano, najlažjo od nas. Teda dobil je tetanus, zakaj proti temu nas niso cepili. Že tri ure je bil trd, kakor okamenel, samo njegove oči so živele in so me neprestano gledale. Imel je samo brazgotino, samo strel skozi meso, pa bo moral umreti, sem mislil. Niti nositi ga ni bilo treba. Rešili me je — pa mora vendarle umreti! In če ne bi prišel takrat mimo...? Strašna razdvojenost me je obšla. Kaj je vse le slučaj? Kaj je vse le Bog?

Napoleon so obdale njegove oči zamaknjene v neko točko, počasi so se potemlele in se prevleke z mlečno privlakco. Skoraj ob istem času je izdihnil tudi junker. "Dajte mi njegovo listnico!" sem s težavo dejal. "Pisal ji bom..." Ko so mi jo dali, je zdrknila iz nje slika mlade deklice. Zada je bilo napisano: Vaša dan molim zate. Bog je dober!

Bog je dober...? Ne, spati hočem, nočem misliti nanj. Toda to ni spanje, kar me je čez nekaj časa prevzelo. To je nekako padanje v brezno, v temno globino. To je polzavest od izčrpanja.

Nekrat sem videl, da so se odprla dva vrata. Plečat pomorski častnik je naglo stopil v dvorano. Veliko spremstvo ima seboj. Hodil od postelje do postelje in prihaja vedno bliže. Naenkrat razprostre obe roki.

"No, moj dragi mladenič...?"

Prestrašil sem se. Nihče ne stoji pred menoj, nobenega znanega glasu ne slišim. Le umirajoči in mrtvi leže okoli mene. Ničesar ni ostalo od mojega bolnega privida. Le šipe se stresejo ob vsakem strelni. Mogoče pa le? Morda slutim...?

(Dolga prirednja.)

Boris Rihterski:

SVILA

Brez misli je stala pri stroju in mu stregla. Veliki kosi blaga so se valili iz njega, veliki kosi svile, ki se je lesketala v soju luči. Ruta ji je zlezla na čelo. Časi jo je z naglo kretno potisnila nazaj in apert so teklo mimo nje minute, in svila, sama rdeča svila.

Manica jo je gledala. Gledala jo je in mislila na moža, na bolnega moža in otroka, ki sta jo doma čakala. In mislila je na nadzornika, ki je stal v kotu in izpod čela gledal delavke. In mislila je na ravnatelja. Preden se je vrnila na delo, je bila pri njem. Povedala mu je, da je mož bolan, da je zdravnik vzel vse, kar ji je ostalo, povedala mu je, da nimajo kaj jesti in ga prosila, naj ji že danes izplača tedensko plačo, toda ravnatelj je bil gluha za njene prošnje.

"Danes pridete vi, jutri drugi. Kakšen nered je to! V soboto dobite vsi mezde, pa konec..."

Kaj je hotela? Šla je na delo in molčala. In mislila je na moža, ki je ležal doma bolan in oba otroka, ki sta gotovo lačna. Čakajo jo vsi trije, čakajo, da jim prinese denarja, da pojde v trgovino in nakupi za večerjo in za kosilo jutri. Ona pa se vrne prazna. Pove jim, kaj je bil rekel ravnatelj in... Kaj?

Stroj bruhla blago iz sebe. Sa-

mo rdečo svilo, ki se bližila v soju luči. S trudno roko jo navija. In svila ji pravi tiho zapeljivo: "Vzemi me, vzemi," in teče mimo nje, okrog nog se ji ovija, kakor bi stala v krvi, so njene noge.

Kakor v krvi. Če bi jo res vzela. Samo tri, štiri metre. Tudi Francka je storila lanj tako in nihče ni opazil. Prav nihče. V obleko si jo skrilila in jo potem prodala, da je dobila zanj denarja, kolikor ga je potrebovala. Če bi jo tudi ona vzela? Nikogar ni blizu, prav nikogar, ki bi jo mogel videti. Pač, nadzornik gre.

Postrani jo gleda. Dobro ve, zakaj. Ker ni taka, kakor so ostale. Ker ne pusti, da bi delal z njo, kakor z drugimi. Vseč mu je, ker je še mlada. Komaj štiri in dvajset let ima, pa še dvoje otrok, petletno dekletce in triletnega fanta, Martico in Tončka. In bolnega moža ima doma. Pred tremi tedni se je vrnil s hribov, kjer je delal v gozdovih. Potem je legel in ni več vstal. Nagla jetika. Zdravnik, zdravila, kosilo, zajutrek, večerja, za vse je morala zdaj skrbeti sama. Kar je bil mož prinesel s seboj, je že vse šlo. Do zadnjega vinarja, in zdaj ji je še za hrano manjkalo.

Ko je opoldne šla z doma, je rekla možu, da se že prej vrne in pripelje zdravnika s seboj...

Pri oknu se je nenadoma prikazala drobna kodrasta glavica.

Martica. Zvedavo je pogledala po tovarni, po strojih. Med njimi je odkrila mamico in jo pri- tajeno poklicala. Trikrat jo je morala poklicati, da se je ozirala in jo opazila.

"Kaj je, Martica? Ali te je očka poslal?"

Stopila je k oknu in ga napol odprla. Martica se je sklonila k njej in ji šepnila na uho:

"Mamica, pridite domov. Sosedova teta so rekli. Hitro."

Nema slutnja ji je stisnila arce.

"Kaj je? Kaj je? Ali je očka slabo?"

"Da..."

Tedaj je Martica utihnila. Manica je začela zadaj na dvorišču nadzornikov glas. Vpil je nad otrokom:

"Kaj lačša tu, seme tatinko? Ali bi rada blago kradla? Čaka, ti že pokalem."

Planila je k oknu.

"Pustite otroka. Povedati mi je prišel, da je očka slabo. Pustite ga, saj vam nič neče."

Nadzornik se zaameje na ves glas.

"Lep izgovor, res lep. Toda motite se, če mislite, da vam verjamem. Poznam vas. Blago ste si pripravili in otrok naj bi ga bil odnesel. Ni neumna misel. To zve ravnatelj še danes."

Potem je umolknil. Malo nato je bil v tovarni pri njej.

"Pustite me domov, samo toliko, da pogledam, kaj je motu."

ga je poprosila. Morda...

"Nikamor ne pojedete," je re-

kel suho. "Do šestih je delo. Morda bomo delali še dalj, ker nam manjka ljudi. Zda pa še štiri ni."

Potem je šel.

Manica je obstala pred strojem. Ni vedela, kaj naj reče, kaj naj stori. Mož je bolan, morda umira, in ona ne sme iti, da bi poklicala zdravnika. Da, poklicala bi ga in mu rekla, da bo plačala, ko dobi denar. Dober je zdravnik in rad bi šel z njo. Mož bi bil potolažen, čeprav ve, da ne bo več dolgo. Morda samo še nekaj dni. Morda še toliko ne.

Težke misli so ji padele po glavi. Iz nje bruhajo, kakor svila iz stroja, kakor ta krvavordeča svila, ki ji ovija noge.

Zadnjič je bila z ravnateljem neka gospa v tovarni. Gledala je svilo. In neprestano je ponavljala: "Svila, sama svila..." In kako lepa... Manica je šlo takrat na smeh. Ravnatelj pa, ki je bil z njo, se je zadovoljno hahljaj in prikikaval:

"Lepo se vam poda, res lepo."

Sama ni vedela kaj jo je pri- jelo, ko sta odšla. Vzela je tisto svilo in si jo ovila. Tesno jo je zategnila, da se ji je prilegla kakor vilita. Potem se je pogledala od nog do glave in se v zrcalo. Da, lepo se ji je prilegla, še lepše, kakor tisti gospe, ki je bila z ravnateljem. Kar zaljubljena je bila sama vase. Tedaj pa je nenadoma začutila, da jo je pri- jela neka roka okrog pasu. Nadzornik. Pomežikal ji je in rekel:

"Ali bi jo hotela?"

Vedela je, kam meri. Potegnil jo je k sebi in jo hotel poljubiti. Ona pa se mu je iztrgala in ga pahnila stran, da se je opotekel. Vjel se je za mislo in jo premeril od glave do nog:

"To mi poplašča."

Zdaj mi plačuje...

Doma je mož bolan. Kri bruh- ha. Rdeča je kakor ta svila, še bolj...

Počasi teče ura. Kakor lena kača se pomika kazalec naprej. Zdi se ji, da stoji.

Nadzornik stoji v kotu in jo gleda.

"Hitreje, hitreje! Zakaj vas plačujemo? Gledajte, svila teče po tleh. Umazala se bo. Poberite jo!"

Brez misli ga uboga. Z drhtečo roko jo pobira in navija. Ne upa se mu pogledati v oči, da ne bi planila jeziti iz nje. Same sebe se boji. Dobro ve. Če bi zdaj prišel k njej in ji rekel, da besedo, bi skočila vanj. In kaj bi bilo potem? Odpustili bi jo in brez kruha bi ostala na cesti. In mož je bolan... Otroka lačna...

Pol šestih je komaj. Še pol ure, ali pa še dalj. Pol ure. Še nikdar ni tako iz arca želela, da bi pol ure minulo. Še nikdar. Pač, takrat, ko je čakala moža. Pisal ji je, da se vrne iz gozdov. Čakala ga je na postaji, in oba otroka je imela s seboj. Prišel je vlak in se ustavil. Težka lokomotiva je sopljala in utripala kakor njeno srce.

Prerinila se je bliže, da bi ga prej videla. Tri mesece je bil z doma in komaj da ji je dvakrat trikrat pisal. Potem je prišel. Počasi je stopal po stopnicah in se oprl na držaje. Težak je bil njegov korak, ko je šel k njej.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (March 31, 1931), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne uste- vimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napakega na- slova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru- štveni tajniki in drugi zastopni- ki, pri katerih lahko plačate na- ročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član SNPJ doplača \$4.00 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cleveo za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za čla- na \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Član doplača samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Upravišтво "PROSVETA"

2007 S. Lawrence Ave., Chicago

in njegov pogled kalen. Takrat je kriknila. Slutila je, kaj je z njim. In drugi dan se je zgodilo tisto z nadzornikom...

Šest! Sirena je zatulila. Re- zko je presekla njen glas enako- merni ropot strojev. Naglo je navila še ostalo svilo in odhitela v oblačnico. Strgala je plašč z obehalnika in si ga vrgla čez ra- mo. Potem je stopila k vratom.

Pregled! Še tega je bilo treba! Pre- gled! Ali res mislijo, da imajo opravka s tatiscami? Bogve kako so ji prišle te besede na misel? Ko je vendar malo prej hotela odnesti kos svile.

Pregledali so jo. Nadzornik je stal tam blizu ni jo meril iz- pod čela.

Planila je na cesto. Pred njo so šle delavke. Truden, izmučen je bil njihov korak, ko so odha- jale vaska na svoj dom. Ona pa jih je prehitela, druga za dru- go. In če se ji katera ni dovolj naglo umaknila, jo je odrinila in se ni menila za nejevoljne be- se.

Še malo in doma bo. Prav ma- lo. Saj že vidi okna. Vrata so odprta in nikoga ni pred hišo. Prav nikogar, tudi Tončka ne. Kam je šel? Saj čepi zmeraj pred hišo.

Kolena so ji klecala in težko je dihal.

Bila je v veži. Oprla se je na podboj, da se malo odpočije in pride do sapa. Kar megilo se ji je pred očmi. Šele čez dolgo je pogledala proti kuhinji. Tam je stala sosedu in držala otroka za roke. In šla je počasi k njej.

"Nikar se preveč ne ustraši," ji je rekla tiho.

Manica je stresla glavo. Ka- kor da jo je zajela globoka me- gla, ki je ni mogla odgnati. Po- tem jo je sunkoma pahnila od sebe in skočila proti izbi. Na

stečaj je odprla vrata in jih su- nila stran, da so se zaletela ob peč. Kakor blazna se je zagnala k moževi postelji in videla...

Ležal je mirno, nepremično.

Doli pod hribov je zvonilo. In postelja je bila vsa krvava.

Takrat se ji je zadelo, da je neke daleč, daleč. "Zadelo se ji je, da je kakor tista gospa ta- krat v tovarni, ki se je obču- dovala, ko se je zavijala v svilo. Njene roke so jele grabiti po blazini, po odeji, povsod, kjer je bila kri in z ustnic se ji je utra- gal tih glas:

"Svila, sama svila... In tako lepa..."

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slo- vensko mladino!

Dobra novica za bolnike

MOŠKI IN ŽENSKÉ, ako trpite na kroničnih ali nervoznih ne- rednostih, ne obupajte, tudi če vam drugi zdravniki niso pomagali.

Ako trpite na revmatizmu, lumbago, ščelčne nerodnosti, na je- trih, nervoznosti ali izredno stanje, krvne nerodnosti, kožne bolezni, bolečine v hrbtu, naprtin, omotici, glavobolu, slati žili, kašlju, pre- hlada, bronhitis, kataru, šumenje v ušesih ali druge

IZREDNE MOŠKE ALI ŽENSKÉ BOLEZNI, tedaj se oglašite PR- MENI, jaz vas vsakek popolnoma prečim, za kar vam ničemur ne važnam in vam povem, ako se da pomagati ali ne; ako je potrebno, da morate v bolnišnico, jaz vam to povem in vam ne računam nič za moj nasvet. Moj urad je opravljen s MODERNIMI ELEKTRIČNIMI APARATI, ki so velike vrednosti pri zdravljenju kroničnih bolezni, valed tega imate boljše priliko ozdravitv tu kot kje drugje.

PRIDITE SE DANES, JUTRI ZNA BITI ŽE PREPOZNO

ZASTONJ POJASNILA ZASTONJ

— Absolutna tajnost —

Uradne ure dnevno: 10 A. M. do 12 in 2 do 8 P. M.

Ob nedeljah in praznikih: 10 A. M. do 1 P. M.

Dr. D. NICHOLS

POSEBNA POZORNOST KRONIČNIM BOLEZNIM

2929 E. 91st Street

So. Chicago, Ill.

PRIDRUŽITE SE

VELIKEMU IZLETU

DNE 29. MAJA TEGA LETA, NA ORJAŠKEM PARNIKU

MAJESTIC

od White Star Linije, kateri prevozi v pet in pol dnehi. Na parniku bo izvrstna posluga, dobra jedila in pijača; velike zračne kabine in prostorne društvene dvorane.

Velik popust se dobi, ako se vzame povratna karta.

Za pojasnila obrnite se na:

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledar- je, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarna. Cene smerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA